

Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol

Atodiad 4: Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA)

Atodiad 4: Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA)

- 4.1 Dylid darllen y bennod hon ar y cyd â'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd, Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 (fel y'u diwygiwyd), Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau Morol Alltraeth 2017, a'r holl deddfwriaeth a pholisïau eraill perthnasol. Yr ymgeisydd sy'n gyfrifol am sicrhau yr ystyriwyd yr holl bolisïau, deddfwriaeth a chanllawiau perthnasol a chyfredol.

Y Rheoliadau HRA – pwrpas ac effaith

- 4.2 Gweinidogion Cymru yw'r awdurdod cymwys at ddibenion y Gyfarwydddeb Cynefinoedd¹ a'r Rheoliadau Cynefinoedd² o ran ceisiadau am DNS. Felly, mae'n ofynnol i Weinidogion Cymru gynnal ac ymgynghori ar Asesiad Priodol (AA) mewn amgylchiadau pan fydd y cynllun neu'r prosiect yn debygol o gael effaith arwyddocaol ar safle Ewropeaidd neu safle Morol Ewropeaidd.
- 4.3 Os yw DNS, ar ei ben ei hun neu ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau presennol a rhai y gwyddys amdanynt yn y dyfodol, yn debygol o effeithio ar safle Ewropeaidd, mae'n rhaid i'r ymgeisydd roi'r gyfryw wybodaeth i'r awdurdod cymwys ag y gallai fod yn ofynnol yn rhesymol at ddibenion yr AA³.
- 4.4 Mae'r wybodaeth hon fel arfer ar ffurf Adroddiad Dim Effeithiau Arwyddocaol (NSER) neu Adroddiad Effeithiau Arwyddocaol Tebygol (LSER). Dylai matricesau HRA gael eu hatodi i NSER (matricesau sgrinio) neu LSER (y ddau fatrics) yr ymgeisydd neu gael eu cynnwys ynddynt; ond nid ydynt yn disodli NSER neu LSER yr ymgeisydd.
- 4.5 Pan fydd AA yn cael ei gynnal ac yn arwain at asesiad negyddol, gellir rhoi caniatâd dim ond os nad oes datrysiadau eraill amgen, os oes Rhesymau Hanfodol er Budd Cyhoeddus Tra Phwysig (IROPI) ar gyfer y datblygiad⁴, ac os yw mesurau digolledu wedi cael eu sicrhau.

Safleoedd Ewropeaidd

- 4.6 Mae Safleoedd o Bwys i'r Gymuned (SCIs), Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACAau), Ardaloedd Cadwraeth Arbennig ymgeisiol ac Ardaloedd Gwarchodaeth

1 Cyfarwydddeb 92/43/EEC y Cyngor ar warchod cynefinoedd naturiol a phlanhigion ac anifeiliaid gwyllt (fel y'i codeiddiwyd)

2 Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 (fel y'u diwygiwyd)

3 Rheoliad 63(2) Rheoliadau Cynefinoedd 2017 (fel y'u diwygiwyd), Rheoliad 28(3) Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau Morol Alltraeth 2017

4 Os yw'r safle'n cynnal math o gynefin naturiol â blaenoriaeth neu rywogaeth â blaenoriaeth, bydd amodau ychwanegol yn berthnasol yn ymwneud â'r rhesymau a esbonnir yn y nodyn hwn. Mae mathau o gynefinoedd a rhywogaethau "â blaenoriaeth" yn nodweddion Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) penodol y mae gan aelod-wladwriaethau'r Comisiwn Ewropeaidd gyfrifoldeb arbennig amdanynt. Fe'u rhestrir yn yr Atodiadau i'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd ac fe'u hamlygir hefyd mewn dogfennau dynodiad ACA unigol, fel arfer. Nid ydynt yn berthnasol i Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGAau) na safleoedd Ramsar.

Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol

Arbennig (AGAAu) yn cael eu hamddiffyn o dan Reoliad 8 y Rheoliadau Cynefinoedd.

- 4.7 Mae paragraffau 5.2.2 a 5.2.3 Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 5 yn cymhwyso'r gweithdrefnau a ddisgrifir isod i ACAau posibl, AGAAu posibl, safleoedd Ramsar a safleoedd a amlygwyd, neu sy'n ofynnol, fel mesurau digolledu ar gyfer effeithiau niweidiol ar unrhyw un o'r safleoedd uchod. At ddibenion y bennod hon, cyfeirir at yr holl safleoedd hyn fel "safleoedd Ewropeaidd".

Cydlynu HRA â'r broses DNS

Ymgysylltu'n Gynnar

- 4.8 Cynghorir ymgeiswyr i ddechrau ymgynghori â CNC ar yr adeg gynharaf yn y broses cyn-ymgeisio.
- 4.9 Felly, dylai tystiolaeth o ganlyniad yr ymgynghoriad hwn â CNC gael ei hatodi i'r NSER neu'r LSER. Bydd hyn yn allweddol i'r broses benderfynu, oherwydd bod rhaid i'r awdurdod cymwys ymgynghori â CNC ac ystyried unrhyw gynrychiolaethau a wnaed ganddo⁵.

Cynghorir ymgeiswyr yn gryf i ymgysylltu â CNC yn gynnar yn y broses i gytuno ar wybodaeth sylfaenol, methodoleg, a thystiolaeth. Mae cynlluniau tystiolaeth, y cytunwyd arnynt rhwng CNC a'r ymgeisydd, yn ddefnyddiol i sefydlu rhaglen waith ar gyfer y cam cyn-ymgeisio.

- 4.10 Dylai NSER neu LSER yr ymgeisydd ddarparu'r rhesymeg a'r dystiolaeth wrth wraidd ei gasgliadau. Mae hyn yn debygol o gael ei ategu gan y wybodaeth a gyflwynir yn yr ES ar gyfer y cais DNS. Mae'n rhaid i NSER neu LSER yr ymgeisydd ddangos sut mae'r wybodaeth a gasglwyd wedi cael ei chymhwyso i'r HRA a'r profion sy'n berthnasol i'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd.
- 4.11 Cynghorir ymgeiswyr yn gryf i ddefnyddio matricesau HRA wedi'u cwblhau i amlygu a thrafod materion gydag ymgynghoreion, yn enwedig CNC, er mwyn ceisio datrys materion cyn yr archwiliad.

Cam 1 HRA: Sgrinio

- 4.12 Dylai cwmpas yr HRA gael ei ddiffinio a'i gyfiawnhau. Dylai'r HRA gynnwys sgrinio am Effeithiau Arwyddocaol Tebygol (LSE). Os nad oes LSE wedi'u hamlygu ar gyfer yr holl safleoedd Ewropeaidd sy'n cael eu hystyried, mae'r adroddiad yn debygol o fod ar ffurf Adroddiad Dim Effeithiau Arwyddocaol (NSER) ac ni fydd angen cynnal camau 2-4 yr HRA.

⁵ Rheoliad 63(3) Rheoliadau Cynefinoedd 2017 (fel y'u diwygiwyd)

Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol

4.13 Dylai gwybodaeth sgrinio Cam 1 HRA yr ymgeisydd i'w chyflwyno yn yr NSER neu'r LSER gynnwys:

- disgrifiad manwl o'r datblygiad, y prosesau, yr amseriadau, a'r dulliau gweithio a gynigir yn rhan o'r DNS;
- manylion y fethodoleg a ddefnyddiwyd i bennu pa safleoedd Ewropeaidd y dylid eu cynnwys yn yr asesiad, yn ogystal â diffiniad o gwmpas yr asesiad a chyfiawnhad ohono;
- cynllun a disgrifiad o'r safle(oedd) Ewropeaidd y gellid effeithio arnynt o bosibl, gan gynnwys disgrifiad o'r holl nodweddion cymwys (byddai'n ddefnyddiol cynnwys copi o daflen ddata'r safle);
- arfarniad o'r effeithiau posibl o ganlyniad i adeiladu a gweithredu'r prosiect (e.e. sŵn) a'r effaith arwyddocaol debygol ar safle(oedd) Ewropeaidd a nodweddion cymwys (e.e. aflonyddu ar rywogaethau adar);
- amlinelliad a dehongliad o'r data sylfaenol a gasglwyd i lywio'r canfyddiadau;
- arfarniad o effeithiau unrhyw gynlluniau neu brosiectau eraill a allai, ar y cyd â'r datblygiad arfaethedig, gael effaith arwyddocaol ar y safle(oedd) Ewropeaidd. Dylai cwmpas yr arfarniad hwnnw fod yn ddiffiniedig a chael ei gytuno gyda'r awdurdodau lleol a CNC;
- gwerthusiad o'r posibilrwydd y gallai'r cynllun olygu bod angen cydsyniadau eraill sy'n gofyn am ystyried LSE gan awdurdodau cymwys gwahanol (heblaw am gydsyniadau eilaidd sy'n ffurfio rhan o'r cais DNS);
- datganiad sy'n amlygu (gyda rhesymau) p'un a ystyrir bod effeithiau arwyddocaol ar safleoedd Ewropeaidd mewn Gwladwriaethau eraill yr Ardal Economaidd Ewropeaidd (EEA) yn debygol; a
- thystiolaeth o gytundeb rhwng yr ymgeisydd a CNC ar gwmpas, methodoleg, dehongliad, a chasgliadau'r asesiad sgrinio (fel copïau o ohebiaeth, Cynlluniau Tystiolaeth, neu Ddatganiadau Tir Cyffredin).

4.14 Yn ystod Cam 1, o ran pob safle Ewropeaidd a nodwedd gymwys, bydd angen i'r ymgeisydd ddod i'r naill neu'r llall o'r ddau gasgliad canlynol o'r wybodaeth sylfaenol a'r ymatebion ymgynghori:

- Nid oes Effeithiau Arwyddocaol Tebygol (LSE) ar yr holl safle(oedd) Ewropeaidd a nodweddion cymwys a ystyriwyd, naill ai'n unigol neu ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill, ac felly nid oes angen asesiad ychwanegol (gweler yr adran ddiweddarach, sef 'NSER'), NEU
- Mae Effeithiau Arwyddocaol Tebygol (LSE) yn bodoli ar unrhyw un o'r safle(oedd) Ewropeaidd a'r nodweddion cymwys a ystyriwyd, naill ai'n unigol neu ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill, ac felly mae angen i'r awdurdod cymwys gynnal AA (gweler yr adran ddiweddarach, sef 'HRA Cam 2: AA').

4.15 Yn ystod y cam sgrinio HRA, ni all awdurdodau cymwys ystyried unrhyw fesurau osgoi neu leihau integredig neu ychwanegol wrth ystyried p'un a yw'r cynllun neu'r prosiect yn debygol o gael effaith niweidiol ar safle Ewropeaidd.

4.16 Mae'n rhaid i'r cam sgrinio gael ei gynnal mewn ffordd ragofalus heb ystyried unrhyw fesurau osgoi neu leihau integredig neu ychwanegol. Pan na ellir eithrio tebygolrwydd effeithiau arwyddocaol, mae'n rhaid i'r awdurdod cymwys gynnal

Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol

AA, ar sail gwybodaeth wrthrychol, i sefydlu p'un a fydd y cynllun neu'r prosiect yn effeithio ar gyfanrwydd y safle Ewropeaidd, sy'n gallu cynnwys, yn ystod y cam hwnnw, ystyried effeithiolrwydd y mesur osgoi neu leihau arfaethedig.

Effaith/effeithiau ar y cyd ar safle(oedd) Ewropeaidd

- 4.17 Mae'n rhaid i ymgeiswyr ddod i gasgliad ynglŷn â ph'un a yw'r prosiect, naill ai'n unigol neu ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill, yn debygol o gael effaith arwyddocaol ar safle Ewropeaidd.
- 4.18 Mae'n bosibl y bydd rhai prosiectau'n annhebygol o arwain at effeithiau arwyddocaol yn unigol, ond gallai'r effeithiau ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill fod yn arwyddocaol. Felly, mae'n rhaid i'r ymgeisydd ddarparu tystiolaeth yn yr NSER neu'r LSER i ddangos ei fod wedi ystyried yr effeithiau, yn unigol ac ar y cyd â chynlluniau a phrosiectau eraill.

Adroddiad Dim Effeithiau Arwyddocaol (NSER)

- 4.19 Yn achos *Waddenzee*, roedd Llys Cyfiawnder Ewrop (ECJ) o'r farn y dylai effeithiau'r prosiect gael '*eu hamlygu yng ngoleuni'r wybodaeth wyddonol orau yn y maes*⁶. Dylai canfyddiadau'r asesiad gael eu gwerthuso'n barhaus yn erbyn trothwyon LSE.
- 4.20 Os yw'r awdurdod cymwys yn penderfynu, yn ystod y broses, 'nad oes effaith arwyddocaol (yn unigol neu ar y cyd)' ac nad oes amheuaeth wyddonol resymol yn parhau, gellir cwblhau'r asesiad. Yna, dylai'r ymgeisydd grynhoi'r canlyniadau mewn NSER.
- 4.21 Wrth ystyried casgliad yr NSER nad oes LSE yn bodoli sy'n golygu bod angen AA, bydd rhaid i'r Arolygydd ystyried y penderfyniad yn achos *Waddenzee*, lle'r oedd yr ECJ o'r farn y dylai '*awdurdodau cenedlaethol cymwys, wrth ystyried casgliadau'r asesiad priodol.....awdurdodi gweithgarwch o'r fath dim ond os ydynt wedi sicrhau na fydd yn cael effaith niweidiol ar gyfanrwydd y safle hwnnw. Dyna'r achos pan na fydd amheuaeth wyddonol resymol yn parhau ynglŷn ag absenoldeb y cyfryw effeithiau*⁷.
- 4.22 Nid oes fformat rhagnodedig ar gyfer yr NSER nac ar gyfer adrodd ar ganlyniadau'r cam sgrinio. Mae'n rhaid i'r NSER fod yn eglur, cael ei ategu gan wybodaeth ddigonol, a darparu rhesymau argyhoeddiadol ynglŷn â pham mae'r ymgeisydd wedi penderfynu nad oes LSE ac na fydd angen AA.

Canlyniadau sgrinio

- 4.23 Os yw'r ymgeisydd wedi dod i'r casgliad bod y prosiect yn debygol o gael effaith arwyddocaol ar unrhyw safle Ewropeaidd, yn unigol neu ar y cyd â phrosiectau

6 Paragraff 54 *Waddenzee* (gweler troednodyn 5 am fanylion)

7 Paragraff 59 dyfarniad yr ECJ yn *Waddenzee* (gweler troednodyn 5 am fanylion)

Datblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol

eraill, mae'n rhaid i'r ymgeisydd ddarparu gwybodaeth yn unol â Cham 2 HRA: AA y broses.

- 4.24 Os yw Cam 1 yn amlygu LSE ar gyfer unrhyw un o'r safleoedd Ewropeaidd a ystyriwyd, bydd angen cynnal asesiad o oblygiadau'r prosiect i amcanion cadwraeth y safle(oedd)⁸. Bydd hyn ar ffurf LSER a dylai gynnwys gwybodaeth ddigonol ar gyfer yr AA.
- 4.25 Ynghyd â'i wybodaeth Cam 2 HRA: AA, dylai'r ymgeisydd hefyd ddatgan yn eglur pa safle(oedd) Ewropeaidd a nodweddion cymwys sy'n cael eu dwyn ymlaen o Gam 1 HRA: Sgrinio, a pha safle(oedd) Ewropeaidd a nodweddion cymwys sydd wedi cael eu hepgor o asesiad ychwanegol.
- 4.26 Dylai'r wybodaeth Cam 2 HRA: AA gael ei chyflwyno yn LSER yr ymgeisydd, a dylai gynnwys:
- tystiolaeth ynglŷn ag effeithiau'r prosiect ar gyfanrwydd safleoedd a warchodir;
 - disgrifiad o unrhyw fesurau lliniaru a gynigir sy'n osgoi neu'n lleihau pob effaith, ac unrhyw effeithiau gweddilliol sy'n parhau;
 - atodlen sy'n dangos amseriad mesurau lliniaru mewn perthynas â chynnydd y datblygiad;
 - croesgyfeiriadau i'r gofynion DNS perthnasol ac unrhyw ddulliau eraill a gynigir i sicrhau mesurau lliniaru, ac amlygu unrhyw ffactorau a allai effeithio ar sicrwydd eu gweithredu;
 - datganiad ynglŷn â pha effeithiau gweddilliol (os oes rhai) sy'n cynrychioli effaith niweidiol ar gyfanrwydd safleoedd Ewropeaidd, naill ai'n unigol neu ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill, ac felly y mae angen eu cynnwys yn yr AA; a
 - thystiolaeth i ddangos bod yr ymgeisydd wedi ymgynghori'n llawn â CNC ac wedi rhoi ystyriaeth i sylwadau a dderbyniwyd ganddo yn ystod yr ymgynghoriad cyn-ymgeisio.
- 4.27 Disgwylir i LSER yr ymgeisydd hefyd gynnwys y matricesau cyfanrwydd ar gyfer yr holl safleoedd Ewropeaidd sy'n cael eu dwyn ymlaen i Gam 2 HRA.

Asesiad Priodol Negyddol

- 4.28 Oni bai bod LSER yr ymgeisydd yn dod i'r casgliad nad oes amheuaeth wyddonol resymol yn parhau *'wedi'i hamlygu yng ngoleuni'r wybodaeth wyddonol orau yn y maes'*⁹; ac ni fydd y prosiect yn cael effaith niweidiol ar gyfanrwydd unrhyw safle Ewropeaidd, yn unigol neu ar y cyd â chynlluniau neu brosiectau eraill, bydd angen i asesiad yr ymgeisydd symud ymlaen i Gamau 3 a 4 y broses HRA.

⁸ Rheoliad 61(5) Rheoliadau Cynefinoedd 2010

⁹ Paragraff 54 Waddenzee

Camau 3 a 4 HRA: Asesu Dewisiadau Amgen ac Ystyried IROPI

- 4.29 Os yw Cam 2 yn dod i'r casgliad y bydd y prosiect yn cael effaith niweidiol ar gyfanrwydd y safle(oedd), neu os yw'n amhendant; bydd angen ystyried dewisiadau amgen, mesurau digolledu a ph'un a oes modd cyfiawnhau'r prosiect trwy IROPI. Bydd hyn yn ffurfio rhan o'r LSER hefyd.
- 4.30 Dylai datrysiadau amgen gael eu hasesu, a dylai manylion ynglŷn â sut yr amlygwyd ac yr ystyriwyd y rhain gael eu darparu yn LSER yr ymgeisydd. Bydd y wybodaeth a roddir yn asesiad yr ymgeisydd yn llywio asesiad yr awdurdod cymwys.
- 4.31 Lle y gellir dangos nad oes datrysiadau amgen i'r prosiect a fyddai'n cael llai o effaith neu'n osgoi effaith niweidiol ar gyfanrwydd y safle(oedd) Ewropeaidd, mae'n bosibl y gellid cynnal y prosiect o hyd os yw'r awdurdod cymwys yn fodlon bod rhaid i'r cynllun gael ei gynnal oherwydd IROPI. Lle yr effeithir ar gynefinoedd naturiol neu rywogaethau â blaenoriaeth, dylai'r cyfiawnhad IROPI gael ei ddarparu yn yr LSER ac mae'n rhaid iddo ymwneud â naill ai:
- iechyd pobl, diogelwch cyhoeddus neu ganlyniadau buddiol o bwys pennaf i'r amgylchedd; neu
 - roi ystyriaeth briodol i unrhyw farn gan y Comisiwn Ewropeaidd, ac unrhyw resymau hanfodol eraill er budd cyhoeddus tra phwysig.

Cyflwyno ac archwilio

- 4.32 Ar ôl cyflwyno, bydd gwiriadau dilysrwydd yn weithdrefnol yn bennaf, ond yn ystod yr adeg hon, bydd yr Arolygiaeth hefyd yn gwirio bod digon o wybodaeth wedi'i chyflwyno i allu penderfynu ar y cais.
- 4.33 Os yw casgliadau'r ymgeisydd wedi cael eu herio yn ystod yr archwiliad, bydd yr adroddiad yn cynnwys diwygiadau i unrhyw fatricsau HRA a gyflwynwyd. Bydd yr adroddiad, ac unrhyw ymatebion ymgynghori a deunydd archwiliad perthynol, yn ffurfio rhan o'r sylfaen dystiolaeth ar gyfer adroddiad yr Arolygydd a'i argymhelliad i Weinidogion Cymru.

Adroddiad yr Arolygydd

- 4.34 Bydd adroddiad yr Arolygydd yn mynd i'r afael ag LSE y prosiect ar unrhyw safle(oedd) Ewropeaidd a nodweddion cymwys ac, os yw'n briodol, bydd hefyd yn ystyried p'un a fydd y prosiect yn cael effaith niweidiol ar gyfanrwydd safle(oedd) Ewropeaidd. Lle y bo'r angen, bydd adroddiad yr Arolygydd yn asesu dystiolaeth o'r archwiliad sy'n ymwneud â'r achos o blaid dim dewisiadau amgen, IROPI a mesurau digolledu. Yna, bydd Gweinidogion Cymru yn ystyried holl dystiolaeth yr archwiliad cyn gwneud penderfyniad ynglŷn â'r cais DNS.